

Socialdepartementet
(S2015/1554/SF)
103 33 Stockholm

15 september 2015

REMISSVAR

Mer trygghet och bättre försäkring (SOU 2015:21)

Ledarna är Sveriges chefsorganisation med fler än 90 000 medlemmar – chefer i alla branscher och på alla nivåer. Hos oss får medlemmarna utveckling, råd och stöd i uppdraget som chef och kring den egna anställningen. Alltid med utgångspunkt i chefens individuella behov. Med ett medlemskap som sträcker sig från fackliga tjänster till ledarskapsutveckling gör vi chefer tryggare och mer framgångsrika i sitt ledarskap. Vi för också chefs talan i samhällsdebatten och verkar för att synliggöra ledarskapets värde.

Alla vinner på ett bra ledarskap – vi jobbar för att Sverige ska ha världens bästa chefer.

Ledarna har beretts tillfälle att yttra sig över Parlamentariska socialförsäkringsutredningens slutbetänkande Mer trygghet och bättre försäkring (SOU 2015:21). Ledarna har valt att endast lämna synpunkter på de delar i betänkandet som innehåller förslag och som har särskild betydelse för chefer.

- Ledarna tillstyrker förslaget om ett enhetligt beräkningsunderlag för socialförsäkringarna. Det är rimligt att samtliga ersättningar som legat till grund för arbetsgivaravgifter ingår i underlaget. Förslaget kommer att underlätta för chefen då arbetsgivarintyg inte behöver skrivas när tidigare anställd är arbetslös och förenkla och troligen påskynda utbetalning vid

egen arbetslöshet. Vid sjukdom blir det tydligare och mer förutsägbart när försäkringen baseras på historisk inkomst istället för presumerad.

- Ledarna tillstyrker kommitténs förslag om att målet för sjukförsäkringen även fortsättningsvis ska vara att den är långsiktigt stabil och låg samt i nivå med jämförbara länder och att en bred politisk överenskommelse bör klargöra hur detta ska uppnås.
- Ledarna tillstyrker förslaget att landstinget, när patienten medger det, ska samverka med patientens arbetsgivare, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. En tidig direktkontakt mellan hälso- och sjukvård och arbetsgivaren bör underlätta bedömningen av vilka anpassningsåtgärder som kan vidtas för att främja patientens återgång i arbete eller för att helt kunna undvika sjukskrivning.
- Ledarna tillstyrker förslag för bättre stöd för återgång i arbete vid ohälsa, framförallt vad gäller tydliggörandet av vikten av samverkan mellan hälso- och sjukvården och en patients arbetsgivare, insamling och kunskapsspridning om återgång i arbete samt en samlad databas för registrering och sammanställning av åtgärder som vidtas i syfte att främja återgång i arbete. För att åstadkomma snabbare återgång i arbete behöver dock stödet till arbetsgivare ökas så att chefernas förutsättningar att genomföra lyckade rehabiliteringar förbättras. Många gånger saknas kunskap och resurser för att tillgodose rehabiliteringsbehovet, inte minst vid de allt vanligare sjukskrivningarna relaterade till psykisk ohälsa.
- Ledarna tillstyrker förslagen för en mer rättssäker arbetsskadeförsäkring då det kan förväntas förbättra likformighet, transparens och rättvisa inom arbetsskadeförsäkringen.
- Ledarna tillstyrker att förvaltningslagen ska vara tillämplig på arbetslöshetskassornas myndighetsutövande handläggning. Även om många arbetslöshetskassor följer regelverket är Ledarnas erfarenhet att underlåtenhet att göra detta drabbar den försäkrade oproportionerligt hårt.

Förslag till ett rättvisande inkomstunderlag (kap 7)

Ledarna tillstyrker det föreslagna inkomstbegreppet, ersättningsgrundande inkomst (EGI), som ett gemensamt begrepp i arbetslöshets- och sjukförsäkringen.

EGI torde leda till mer rättvisande, samt för den enskilde mer överblickbara, ersättningsnivåer då ersättningen baseras på den historiska inkomsten under en ramtid på tolv månader före försäkringsfallet istället för ett uppskattat presumtivt inkomstbortfall.

Den administrativa bördan underlättas för chefer om ersättningarna inom socialförsäkringssystemet utgår från ett gemensamt inkomstbegrepp baserat på underlaget för arbetsgivaravgiften i enlighet med förslaget om e-inkomst, då uppgifterna endast behöver lämnas till en mottagare. Det förutsätter dock att det finns ett enkelt system att redovisa uppgifterna på individnivå. Annars riskerar inrapporteringen av e-inkomster att bli betungande istället för effektiv.

Det är positivt att samtliga ersättningar som är avgiftspliktiga, det vill säga även de som inte betalas ut i pengar, ska ingå i inkomstbegreppet så att det blir en koppling mellan de avgifter som finansierar systemet och de ersättningar som betalas ut från detsamma.

Skattepliktiga förmåner ingår redan i arbetslöshetsförsäkringens inkomstbegrepp, men den föreslagna förändringen att ersättningen inte längre behöver ha utgått regelmässigt är en förbättring som ger ett rättvisare och mer förutsebart inkomstbegrepp. Många chefer har ersättningar som inte utgår mer än en eller ett par gånger per år och för dessa är det en välkommen förändring att dessa inkomster ingår i inkomstbegreppet eftersom de är skattepliktiga och utbetalas istället för en högre månatlig inkomst.

Det föreslagna systemet med EGI baserat på e-inkomst bygger på att arbetsgivaren redovisar rätt lön. Trots detta förekommer att felaktiga uppgifter redovisas. Det är därför av vikt att det går att rätta uppgifterna på ett enkelt sätt så att inte individen

riskerar att tappa ersättning eller få utbetalningen fördröjd på grund av arbetsgivarens felaktiga redovisning av inkomsten.

Det är mycket positivt att individen själv kan se sin e-inkomst så att det blir möjligt att förutse vilken ersättningsnivå som blir aktuell vid eventuell sjukdom eller arbetslöshet, samt uppmärksamma eventuella felaktigheter i det redovisade inkomstunderlaget.

Förslag till förändringar i arbetslöshetsförsäkringen

Det är mycket välkommet och angeläget att förbättringar och förenklingar genomförs i regelverket avseende arbetslöshetsförsäkringen, samt att tillämpningen av regelverket blir mer likformigt. I nuläget finns betydande skillnader i tolkningen av reglerna såväl mellan som inom de olika arbetslöshetskassorna.

Intentionen att förstärka standardtryggheten och förutsebarheten i försäkringen är god, men ytterligare regelförenklingar och förbättringar är önskvärda för att detta ska uppnås och motivera till medlemskap i arbetslöshetskassan.

Det är ett stort problem att regelverket är för krångligt. Det är många gånger mycket svårt att bedöma ersättningens storlek och från vilken tidpunkt en arbetstagare som står inför ett avslut av anställningen kommer att få ersättning från arbetslöshetskassan. Det i sin tur är avgörande för rätten till kompletterande inkomstförsäkring, vilket för många av Ledarnas medlemmar är en förutsättning för att de ska kunna försörja sig och sin familj vid arbetslöshet. Nivåerna i arbetslöshetsförsäkringen täcker inte deras inkomstbortfall. Den långa avstängningstiden vid uppsägning som härrör till arbetstagaren personligen eller egen uppsägning försvårar för företag att träffa överenskommelser om avslut när exempelvis relationerna på arbetsplatsen inte fungerar, förtroendet brister eller kompetensen inte räcker till. De låga ersättningsnivåerna och risken att drabbas av avstängning när det inte rör sig om en ren arbetsbristuppsägning begränsar rörligheten på arbetsmarknaden och bidrar till otrygghet och osäkerhet inför ett eventuellt avslut av anställningen och möjligheten att gå vidare i yrkeslivet.

Standardtrygghet och tillit till försäkringen uppnås endast om ersättningsnivån är tillräcklig för att täcka den försäkrades inkomstbortfall. Indexering av taket i arbetslöshetsförsäkringen är nödvändig för att inte urholka befintlig trygghet på sikt.

Förslag för en långsiktigt hållbar sjukförsäkring (kap 10)

Ledarna tillstyrker kommitténs förslag om att målet för sjukförsäkringen även fortsättningsvis ska vara att den är långsiktigt stabil och låg samt i nivå med jämförbara länder och att en bred politisk överenskommelse bör klargöra hur detta ska uppnås. Ledarna tillstyrker ett fortsatt stöd till landstingen för att ge sjukskrivningsfrågorna högre prioritet.

Förslag för bättre stöd för återgång i arbete vid ohälsa (kap 13)

Ledarna tillstyrker förslaget att landstinget, när patienten medger det, ska samverka med patientens arbetsgivare, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. En tidig direktkontakt mellan hälso- och sjukvården och arbetsgivaren bör underlätta bedömningen av vilka anpassningsåtgärder som kan vidtas för att främja patientens återgång i arbete eller för att helt kunna undvika sjukskrivning.

Ett expertråd för återgång i arbete som ska samla och sprida kunskap så att den blir lättillgänglig inom hälso- och sjukvården välkomnas. Mer forskning om själva processen för återgång i arbete behövs och det är önskvärt att även arbetsgivare och arbetsmarknadens parter får tillgång till resultatet av den så att det underlättar även parternas arbete med att främja återgång i arbete och arbetsgivarens skyldighet att fullgöra sitt rehabiliteringsansvar.

För att åstadkomma snabbare återgång i arbete behöver stödet till arbetsgivare ökas så att chefernas förutsättningar att genomföra lyckade rehabiliteringar förbättras. Många gånger saknas kunskap och resurser för att tillgodose rehabiliteringsbehovet, inte minst vid de allt vanligare sjukskrivningarna relaterade till psykisk ohälsa.

Investeringar i långsiktig kunskapsuppbyggnad med en samlad databas för registrering och sammanställning av åtgärder som vidtas i syfte att främja återgång i arbete är positiva, då mer evidensbaserad kunskap behövs på området.

En nationell web-portal för återgång i arbete med information, utbildning, fakta och möjligheter till konsultativ rådgivning skulle underlätta mycket för de aktörer som på ett annat sätt verkar inom rehabiliteringsprocessen och i synnerhet för arbetsgivarna. Utbildning och information som är tillgänglig för samtliga intressenter ger sannolikt en större samsyn kring vad som behöver göras i olika situationer för att främja återgång och ger goda förutsättningar för en mer konstruktiv dialog i rehabiliteringsärenden. Möjligheten för arbetsgivare att ställa frågor till experter avseende såväl juridiska, arbetsmedicinska som försäkringstekniska frågor bör underlätta för de chefer som ansvarar för rehabiliteringen av sjukskrivna medarbetare och öka förutsättningarna för återgång i arbete.

Förslag för en mer rättssäker arbetsskadeförsäkring (kap 17)

Ledarna tillstyrker ett nytt bedömningsstöd för prövning av arbetsskadeärenden, inrättande av ett arbetsmedicinskt råd och satsningar på statistik och forskning för att förbättra likformighet, transparens och rättvisa inom arbetsskadeförsäkringen. Det är välkommet och välbehövligt, inte minst ur jämställdhetssynpunkt. Även förslaget om en mer sammanhållen arbetsskadestatistik bör bidra om den innebär förbättrad kunskapsspridning om utveckling av förebyggande insatser.

Förslag för en trygg och effektiv arbetslöshetsförsäkring (kap20)

Ledarna tillstyrker att bestämmelserna i förvaltningslagen (1986:223) FL ska vara tillämpliga på arbetslöshetskassornas beslut, vilka utgör myndighetsutövning. Även om många arbetslöshetskassor följer regelverket är Ledarnas erfarenhet att underlåtenhet att göra detta drabbar den försäkrade oproportionerligt hårt. Krav på ökad informationssäkerhet och stärkt arbete för likformighet i rättstillämpningen för arbetslöshetsförsäkringen är ytterst välkommet. Skillnaden i bedömningar från fall till

fall undergräver tilltron till arbetslöshetsförsäkringen och en mer enhetlig tillämpning behövs för ökad rättssäkerhet.

Stockholm

Annika Elias

